

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

27.08.2019

Atzinums Nr. 4-03/14

Par Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014.-2026. gadam 2018. gada grozījumu Vides pārskatu

SIA "Grupa 93" 2019. gada 26. jūnijā Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs) ir iesniegusi Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014.-2026. gadam 2018. gada grozījumu (turpmāk – Teritorijas plānojuma grozījumi) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – SIVN) vides pārskatu (turpmāk – Vides pārskats). SIVN veica un Vides pārskata projektu sagatavoja SIA "Grupa 93" (turpmāk – Izstrādātāja).

Likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (turpmāk – Novērtējuma likums) 23. pieci *prim* panta sestā daļa noteic, ka Birojs sniedz atzinumu par Vides pārskatu, ņemot vērā Vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām un izraudzītā risinājuma pamatojumu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī Vides pārskatā neparedzētu ietekmi. Turpat noteikts, ka gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav pietiekami pamatots, Birojs atzinumā norāda iebildumus, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

Šis Biroja atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pieci *prim* panta sestās daļas prasībām, vērtējot izraudzītā risinājuma pamatojumu un tā ietekmes uz cilvēku veselību un vidi būtiskumu, un tajā ietverti iebildumi, kas ņemami vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu.

I. Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Teritorijas plānojuma grozījumu Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" IV nodaļas "Vides pārskatā iekļaujamā informācija" (turpmāk – Noteikumi Nr.157) 8. punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma grozījumu galvenie mērķi un risinājumi

1.1. Vides pārskatā ietverta informācija par Teritorijas plānojuma grozījumu un tā ietekmes novērtēšanas mērķiem, ar Teritorijas plānojuma grozījumu īstenošanu saistītajiem risinājumiem, kā arī vides problēmām un ietekmes aspektiem, kas ar šādu risinājumu īstenošanu varētu būt saistīti.

1.2. Novērtējis iesniegto Vides pārskatu, Birojs konstatē, ka Teritorijas plānojuma grozījumu mērķis ir novērst konstatētās pretrunas dažādās Teritorijas plānojuma Teritorijas

izmantošanas un apbūves noteikumu (turpmāk – TIAN) sadaļās, kā arī pašvaldības apbūves noteikumu neatbilstību Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumiem Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 240), nodrošināt teritorijas plānojuma atbilstību spēkā esošajam normatīvajam regulējumam teritorijas plānošanas jomā, tajā skaitā attiecībā uz funkcionālā zonējuma prasībām, veikt teritorijas funkcionālā zonējuma grozījumus atsevišķos īpašumos/teritorijās ar mērķi integrēt spēkā esošos detālplānojumus teritorijas plānojumā, atjaunot iepriekšējā plānojumā paredzēto atļauto zemes izmantošanu vai paredzēt citu atļauto izmantošanu atsevišķos zemesgabalos, par kuriem tiks saņemti īpašnieku iesniegumi, un ja tas ir pamatoti un nav pretrunā ar Mārupes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013.-2026. gadam (turpmāk – Stratēģija), veicināt zaļo/rekreācijas, tajā skaitā lauksaimniecībā izmantojamo, teritoriju īpatsvaru un tīklojumu, kā arī precizēt teritorijas un nosacījumus derīgo izrakteņu ieguvei un dīķu ierīkošanai.

1.3. Konstatējams, ka ar plānošanas dokumenta īstenošanu teritorijas izmantošanai un attīstībai paredzētas šādas galvenās izmaiņas:

1.3.1. Teritorijas plānojuma grozījumos paredzēta detālplānojumu un lokālplānojumu integrēšana. Izvērtēti detālplānojumi un lokālplānojumi, tajos noteiktais funkcionālais zonējums un atļautās izmantošanas saskaņotas ar Noteikumos Nr. 240 noteikto.

1.3.2. Plānojuma izstrādes laikā izvērtētas ciemu robežas, ņemot vērā faktisko apbūvi, nekustamā īpašuma īpašnieku priekšlikumus un inženiertehnisko nodrošinājumu, tajā skaitā centralizētu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pieejamību. Saskaņā ar Teritorijas plānojumu grozījumu paskaidrojumu rakstu ciemu robežas paplašinātas Mārupes, Jaunmārupes un Skultes ciemiem. Ciemi paplašināti iekļaujot to teritorijās esošās apbūvētās teritorijas, kas pašlaik pieguļ ciemu teritorijai un tās potenciālās apbūves teritorijas, kurās ir jau izstrādāti detālplānojumi dzīvojamai apbūvei vai ir saņemti zemes īpašnieku iesniegumi par teritorijas attīstības plāniem darījumu un ražošanas objektu apbūvei. Kopumā konstatējamas šādas ciemu robežu un statusu izmaiņas:

1.3.2.1. Mārupes ciema robežu paplašināšana ietver daļu teritorijas gar valsts reģionālo autoceļa P132 *Rīga – Mārupe (Daugavas iela)* (turpmāk – autoceļš P132) un valsts reģionālo autoceļa P133 (turpmāk – autoceļš P133). Mārupes ciema paplašinātās robežas veidotas pēc iespējas ievērojot centralizētās sadzīves kanalizācijas aglomerācijas esošās robežas, kā arī ņemot vērā AS “*Mārupes komunālie pakalpojumi*” attīstības plānus;

1.3.2.2. Mārupes un Skultes ciema robežās atbilstoši piešķirtajām adresēm ir iekļauta arī valsts nozīmes civilās aviācijas lidlauka VAS “*Starptautiskā lidosta Rīga*” (turpmāk – Lidosta) teritorija;

1.3.2.3. Jaunmārupes ciema robežas paplašinātas, iekļaujot ciemā nelielu savrupmāju apbūves teritoriju, kurā atbilstoši spēkā esošam detālplānojumam tiek īstenota dzīvojamā apbūve;

1.3.2.4. Vētru ciema robežas Teritorijas plānojuma grozījumos nav plānots paplašināt, vienlaikus Vētru ciema robežas koriģētas daļā pie Medema purva, nosakot tās pa zemes vienības robežām un izslēdzot no ciema SIA “*Rīgas meži*” piederošās teritorijas. Precizēta arī Mārupes un Vētru ciema kopējā robeža;

1.3.2.5. Teritorijā, kur spēkā esošajā teritorijas plānojumā ārpus Vētru ciema robežām bija paredzētas dzīvojamās apbūves teritorijas, Teritorijas plānojuma grozījumos mainīts zonējums daļēji uz zonējumu *Rūpniecības apbūves teritorija* (R1) un daļēji uz *Lauksaimniecības teritorija* (L2) ar iespēju veidot skraju viensētu

apbūvi, tādejādi mazinot paaugstinātam trokšņa līmenim pakļauto iedzīvotāju skaitu nākotnē;

- 1.3.2.6. Apdzīvotajai vietai *Peles* ciema statuss nav noteikts, jo laika periodā līdz 2026. gadam apdzīvotajā vietā *Peles* nav plānots izbūvēt sadzīves notekūdeņu centralizētu savākšanas un attīrīšanas sistēmu, kā arī šajā apdzīvotajā vietā nav pašvaldībai piederošu zemes īpašumu.
- 1.3.3. Teritorijas plānojuma grozījumos tiek risināts jautājums par Mārupes novadā esošo dabas teritoriju - Bierīņu purva un Medemu purva izstrādāto teritoriju turpmāku plānošanu:
 - 1.3.3.1. Spēkā esošajā teritorijas plānojumā Bierīņu purva teritorija plānota kā *Jauktas centru apbūves teritorija* (JC). Teritorijas plānojuma grozījumos Bierīņu purva turpmākā izmantošana detalizēta, ņemot vērā Bierīņu purva un piegulošajās teritorijās izstrādātos detālplānojumus un tajos paredzētos risinājumus, kā arī zemes īpašnieku iesniegumus par sava īpašuma turpmāko izmantošanu. Teritorijas plānojuma grozījumi paredz Bierīņu purva teritorijā noteikt zonējumus *Jaukta centra teritorija* (JC1, JC3 un JC4) un *Publiskās apbūves teritorija* (P1), bet ziemeļu daļā arī zonējumus *Savrupmāju apbūves teritorija* (DzS1) un *Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija* (DzM). Noteiktas arī dabas un apstādījumu teritorijas (DA1), saglabājot to esošo novietojumu, tostarp joslā aiz Zeltiņu ielas, tādejādi nodrošinot buferjoslu gar zonējumu *Jaukta centra teritorija* (JC4) un *Rūpnieciskās apbūves teritorija* (R1), kurā darbojas esošs ražošanas uzņēmums. Teritorijā precizēts sarkano līniju lokālplānojumā sniegtais priekšlikums par ielu izveidi, nosakot ielas kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem (TIN73);
 - 1.3.3.2. Medema purva izstrādātās daļas Teritorijas plānojuma grozījumos plānotas kā dabas teritorijas (*Dabas un apstādījumu teritorijas* (DA1), *Meža teritorijas* (M1)), ņemot vērā novada zaļā tīklojuma priekšlikumu. Kūdras izstrādes licenču laukumos *Meža teritorija* (M2) kā papildizmantošana ir atļauta derīgo izrakteņu ieguve.
- 1.3.4. Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijas izstrādes laikā Mārupes novada dome ir pieņēmusi lēmumu neakceptēt kūdras ieguvi atradnes “*Cenas tīrelis*” laukumā 1A. Līdz ar to *Cenas tīrelī* (laukumā 1A) plānotā kūdras ieguve nenotiks, un Teritorijas plānojuma grozījumos teritorija tiek plānota kā meža teritorija.
- 1.3.5. Teritorijas plānojuma grozījumu TIAN noteiktas prasības un nosacījumi dīķu ierīkošanai un derīgo izrakteņu ieguvei, tostarp nosakot šādas prasības:
 - 1.3.5.1. Jaunas derīgo izrakteņu ieguves teritorijas zonējumā *Lauksaimniecības teritorija* (L1) atļauts veidot tikai ar mērķi veidot dīķsaimniecību un to izveidei un izmantošanai ir jāizstrādā detālplānojums; attiecībā uz dīķu izveidošanu TIAN ietverta arī virkne nosacījumu, kas regulē dīķu izveides kārtību;
 - 1.3.5.2. Mežu teritorijā (M2) derīgo izrakteņu ieguve atļauta tikai jau esošo izsniegto derīgo izrakteņu ieguves licenču vietās Medema purvā un *Cenas tīrelī*;
 - 1.3.5.3. Derīgo izrakteņu ieguve atļauta arī zonējumā *Rūpnieciskās apbūves teritorija* (R2) bez ierobežojumiem attiecībā uz rekultivāciju.
- 1.3.6. Teritorijas plānojuma grozījumu ietvaros izstrādāti risinājumi ietekmju mazināšanai trokšņa pārsniegumu zonās, tajās pārskatot dzīvojamās funkcijas plānojumu un nosakot papildus prasības TIAN būvniecībai teritorijās, kurās jau ir esoša apbūve vai jau ir atļauta dzīvojamā apbūve un ir konstatēti trokšņa robežlielumu pārsniegumi:

- 1.3.6.1. Teritorija gar Lidostas austrumu daļu (gar Stīpnieku ceļu) ir iekļauta Mārupes ciema teritorijā, bet galvenokārt paredzēta rūpnieciskai un jauktai centra apbūvei bez dzīvojamās funkcijas;
 - 1.3.6.2. Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas tiešā autoceļa P132 tuvumā Mārupes ciemā netiek plānotas. Trokšņu robežvērtību pārsniegumu zonā galvenokārt plānots zonējums *Jauktas centra apbūves teritorijas bez dzīvojamās funkcijas* (JC4);
 - 1.3.6.3. Autoceļa P133 tuvumā paredzēti zonējumi *Jauktas centra apbūves teritorijas bez dzīvojamās funkcijas* (JC4) un *Rūpniecības teritorijas* (R1). Atsevišķos posmos Mārupes ciemā atbilstoši esošai situācijai saglabātas dzīvojamās apbūves teritorijas;
 - 1.3.6.4. Gar valsts nozīmes autoceļa A5 *Rīgas apvedceļš (Salaspils - Babīte)* (turpmāk – autoceļš A5) robežvērtību pārsniegumu zonā ārpus Jaunmārupes ciema netiek plānotas jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas. Dzīvojamās apbūves teritorijas daļēji saglabātas ciema teritorijā vietās, kur izstrādāts detālplānojums un uzsākta tā realizācija (gar Neriņas ielu un pie Loka ceļa).
 - 1.3.7. Teritorijas plānojuma grozījumos integrēta Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai *Rail Baltica* akceptētā alternatīva, nosakot tai statusu *Teritorija ar īpašiem noteikumiem*.
 - 1.3.8. Grozījumu ietvaros ir izvērtēta nepieciešamība un pamatojums jaunu pašvaldības autoceļu izveidei. Noteikts, ka ielu tīkls pilnveidojams un detalizējams detālplānojuma vai lokālplānojuma ietvaros.
- 1.4. Saistībā ar plānotajiem attīstības virzieniem un mērķiem Birojs konstatē:
- 1.4.1. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 7) punktu un Noteikumu Nr. 157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumenta un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu.
 - 1.4.2. Izvērtējot Vides pārskatu, Birojs secina, ka Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes gaitā attiecībā uz teritorijas potenciālo attīstību Ierosinātāja ir apsvērusi dažādus risinājumus (vai attīstības scenārijus, alternatīvas) un šādi risinājumi Vides pārskatā ir izvērtēti atspoguļoti kā alternatīvu izvērtējums. Plānošanas dokumenta izstrādes gaitā veiktais alternatīvu attīstības scenāriju izvērtējums principiāli ilustrē, ka plānošanas procesa gaitā izvērtēti dažādi Teritorijas plānojuma grozījumos noteikto teritoriju attīstības virzieni, kā rezultātā izvēlēti no plānošanas viedokļa veiksmīgākie risinājumi, kas ietverti arī Vides pārskatā. Vienlaikus Birojs norāda, ka Vides pārskatā nav aplūkots nulles scenārijs – Teritorijas plānojuma neīstenošanas scenārijs, ja plānošanas dokumenta grozījumi netiktu izstrādāti.
 - 1.4.3. Attiecībā uz Teritorijas plānojuma grozījumu risinājumiem, kas paredz izmaiņas esošo ciemu robežās, Birojs konstatē, ka dažādās Vides pārskata nodaļās ietverta atšķirīga informācija par ciemu robežu maiņu, proti, Vides pārskata 4. nodaļā “*Ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti*” (16. lpp.) norādīta, ka paredzēts paplašināt Mārupes, Jaunmārupes un Skultes ciemu robežas, 7. nodaļā “*Plānošanas dokumenta ieviešanas būtiskākās ietekmes uz vidi novērtējums*” (40. lpp.) norādīts, ka plānotas izmaiņas Mārupes, Jaunmārupes un Tīraines ciemu robežās, savukārt Vides pārskata kopsavilkumā (85. lpp.) ietverta informācija, ka Teritorijas plānojuma grozījumi paredz paplašināt Mārupes, Jaunmārupes, Skultes un Tīraines ciemu robežas. Līdz ar to Vides pārskatā jānovērs konstatētās pretrunas saistībā ar konkrētajiem plānošanas dokumenta risinājumiem. Papildus norādāms, ka Vides

pārskatā konstatējamas arī atsevišķas redakcionālas kļūdas, piemēram, 40. lpp. iekļauta atsauce uz 4. attēlu, kas atbilstoši Vides pārskatā iekļautajai informācijai ilustrē ciema robežu maiņas priekšlikumu, taču 4. attēls attēlo Cenas tīreļa paplašināmo kūdras ieguves teritoriju, kurai veikts IVN, nevis ciemu robežas.

2. Esošais vides stāvoklis, jo īpaši teritorijās, kuras plānošanas dokuments var būtiski ietekmēt, iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

2.1. Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā publiski pieejamo informāciju par vides stāvokli, izmantojot informāciju, kas apkopota jau esošajos teritorijas plānojuma dokumentos. Vides pārskatā ietverts plānošanas dokumenta teritorijas vispārīgs raksturojums, apkopojosa informācija par Mārupes novada novietojumu un galvenajiem raksturlielumiem, iekļauta informācija par vides aspektiem, kas saistīti ar gaisa kvalitāti, trokšņu līmeni, kā arī sniegts apkopojums par teritorijas dabas vērtībām un to rekreatīvo potenciālu.

2.2. Rezumējoši, - galvenajos ietekmes aspektos - secināms:

2.2.1. Vides pārskatā atzīmēti Teritorijas plānojuma grozījumu ietekmes uz vidi aspekti, kā nozīmīgāko ietekmi minot vides kvalitātes ietekmi (gaisa piesārņojums, trokšņa līmenis u.c.), kas saistāma ar derīgo izrakteņu ieguvi teritorijā, ražošanai un transporta attīstībai nepieciešamo funkcionālā zonējuma un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu izstrādi.

2.2.2. Mārupes novads robežojas ar Rīgas pilsētu, Babītes novadu un Olaines novadu; novada kopējā teritorija ir ~ 103,9 km².

2.2.3. Mārupes novada teritoriju šķērso valsts nozīmes autoceļš A8 *Rīga – Jelgava - Lietuvas robeža (Meitene)* (turpmāk – autoceļš A8), autoceļš A5, dzelzceļa līnija *Rīga - Jelgava*, kā arī novadā atrodas Lidosta.

2.2.4. Mārupes novadā ir piecas apdzīvotas vietas, kurām ir ciemu statuss - *Mārupe, Jaunmārupe, Skulte, Tīraine un Vētras*.

2.2.5. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme novadā aizņem 42 % novada, meži - 34 %. Novadā atrodas viena īpaši aizsargājama dabas teritorija (Natura 2000) – dabas liegums “*Cenas tīrelis*”.

2.2.6. Mārupes novadā dominējošie ir priežu meži, kas aizņem 79 % (1712 ha) no visām mežaudžu platībām (2161,57 ha). Vides pārskatā norādīts, ka priežu mežu platībām ir tendence samazināties – 2011. gadā tie bija 84 % (2182,7 ha), kas skaidrojams gan ar mežu izciršanu, gan arī iespējams ar atšķirībām meža inventarizācijas datu uzskaitē.

2.2.7. Mārupes novada teritorijā atrodas augstie jeb sūnu purvi, kas ir izvietojušies novada dienvidrietumu daļā (*Cenas tīrelis*) un dienvidaustrumu daļā (*Medema purvs*).

2.2.8. Novada teritoriju šķērso ūdensteces *Mārupīte, Neriņa un Dzilnupīte*.

2.2.9. Inženierģeoloģiskie apstākļi pārsvārā ir definējami kā vidēji sarežģīti, un tos galvenokārt nosaka samazinātā grunšu nestspēja – teritorija daudzviet ir purvainā, tajā ir augsts gruntsūdens līmenis un daudzviet izplatītas tiksotropas – sašķidrinās (plūstošās) smiltis; kā vienīgais mūsdienu ģeoloģiskais process ir konstatēta teritorijas pārpurvošanās.

2.2.10. Gruntsūdens līmenis ir augsts visā teritorijā; vājais teritorijas posmojums apgrūtina dabīgo noteci.

2.2.11. Mārupes novadā pašlaik izpētītie derīgie izrakteņi ir smilts, kūdra un pazemes ūdeņi. Saskaņā ar Derīgo izrakteņu bilanci par 2016. gadu derīgo izrakteņu ieguve notikusi 3 smilts atradnēs, bet spēkā esošas derīgo izrakteņu ieguves licences/atļaujas bijušas

izsniegas ieguvei 4 atradnēs. Saskaņā ar Vides pārskatu kūdras ieguve notiek divās atradnēs.

- 2.2.12. Kūdras atradnei *Medema purvs* licences darbības termiņš beigsies 2036. gadā, savukārt Bierīņu purva licences darbības termiņš beigsies 2021. gadā.
- 2.2.13. Vides pārskatā vērsta uzmanība, ka līdzšinējā derīgo izrakteņu (smilts) ieguve, kas tikusi kvalificēta kā dīķsaimniecība, līdz šim novadā ir bijusi saistīta ar virkni vides problēmu, jo iegūtā smilts pa vietējiem autoceļiem Nr. C-22, C-1 tiek transportēta cauri Jaunmārupes ciemam, kas rada traucējumu iedzīvotājiem (troksnis, gaisa piesārņojums ar daļiņām – putekļiem).
- 2.2.14. Teritorijas plānojuma grozījumu un Vides pārskata izstrādes laikā Izstrādātāja veikusi derīgo izrakteņu atradņu apsekošanu, secinot, ka atradnes “*Ežiņi*”, “*Jaunviesītes*” un “*Viesītes*” ir veiksmīgi rekultivētas, veidojot ieguves vietas par ūdensobjektiem. Saistībā ar minēto Birojs gan atzīmē, ka ūdenskrātuves izveidošanās derīgo izrakteņu ieguves vietā, ja derīgie izrakteņi tiek izņemti zem gruntsūdens līmeņa, ir likumsakarīgas derīgo izrakteņu ieguves sekas. Rekultivācija zemes dziļu izmantošanu regulējošo normatīvo aktu izpratnē ir mērķtiecīga darbība, kas veicama, lai nodrošinātu pilnvērtīgu ieguves vietas turpmāku izmantošanu pēc derīgo izrakteņu ieguves pabeigšanas, novērstu draudus cilvēku veselībai un dzīvībai un apkārtējai videi, kā arī sekmētu ieguves vietas iekļaušanos ainavā. Rekultivāciju par sekmīgi veiktu un pabeigtu var uzskatīt tikai tad, kad ir veiktas šādas papildus mērķtiecīgas darbības, kad rekultivāciju par pabeigtu atzinusi attiecīga komisija¹. Vides pārskatā tāpat secināts, ka atradnēs “*Gundegas*” un “*Misiņi I*” netiek ievērotas vides aizsardzības prasības, vides piesārņojums konstatēts atradnē “*Kārkliņi*”, kur derīgo izrakteņu ieguve ir pabeigta, taču rekultivācija neesot veikta.
- 2.2.15. Mārupes novada ekonomiskā specializācija saistīta ar Lidostas darbību, loģistikas un industriālo teritoriju attīstību, kā arī specializēto un netradicionālo lauksaimniecību un specializētā tūrisma attīstību.
- 2.2.16. Vides pārskatā norādīts, ka viens no būtiskākajiem vides aspektiem, kas ietekmē cilvēku dzīves vidi Mārupes novadā, ir troksnis. Nozīmīgākie trokšņa avoti ir Lidosta, autoceļi ar augstu satiksmes intensitāti (autoceļi A5, P132, P133) un dzelzceļš. Pamatojoties uz Lidostas trokšņa stratēģisko karti², Vides pārskatā norādīts, ka vakara un nakts trokšņa rādītāji Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” noteiktos robežlielumus pārsniedz par 5 līdz 14 dB(A) daļā apbūves teritoriju Jaunmārupē, Mazcenā, Vētrās un Mārupes ciema rietumu malā.
- 2.2.17. Gaisa kvalitātes novērojumi vai aprēķini Mārupes novadā nav veikti. Vides pārskatā netieši secināts, ka Mārupes novada teritorijā Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” gaisu piesārņojošām vielām noteiktie robežlielumī netiek pārsniegti, taču slāpekļa dioksīda stundas koncentrācijas un daļiņu PM₁₀ koncentrācijas pie K. Ulmaņa gatves, kur augstākās transporta plūsmu intensitātes, iespējams, var sasniegt robežlieluma vērtību.
- 2.2.18. Centralizēti ūdensapgādes pakalpojumi Mārupes novadā pieejami Mārupes, Tīraines, Vētras, Skultes un Jaunmārupes ciemos.
- 2.2.19. Saskaņā ar VSIA “*Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” reģistra

¹ Ministru kabineta 2012. gada 21. augusta noteikumu Nr. 570 “*Derīgo izrakteņu ieguves kārtība*” 92. punkts.

² VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga” trokšņa stratēģiskā karte. VAS “Starptautiskā lidosta “Rīga” Kvalitātes vadības departaments, Mārupe, 2017.

“*Piesārņotās vietas un potenciāli piesārņotas vietas*” informāciju Mārupes novadā ir 4 piesārņotas vietas un 6 potenciāli piesārņotas vietas.

2.3. Saistībā ar esošās situācijas un esošā vides stāvokļa aprakstu un novērtējumu Birojs konstatē, ka Vides pārskatā (5. nodaļa) ir iekļauta aktuāla informācija par Mārupes novada teritoriju, kas raksturo galvenos vides aspektus un dabas vērtības. Vides pārskatā veikta konkrēta esošās situācijas apzināšana, īpašu uzmanību vēršot uz teritorijām, kurās raksturīgas vides problēmas (tostarp trokšņa pārsniegumu zonas, derīgo izrakteņu ieguves vietas u.c.). Tāpat īsi sniegta informācija un galvenie secinājumi, kas izriet no līdz šim veiktajiem ietekmes uz vidi novērtējumiem (piemēram, kūdras ieguvei dabas liegumā “*Cenas tīrelis*”, *Rail Baltica* būvniecībai). Vides pārskatā sniegti secinājumi par ietekmi un vides problēmām tos sasaistot ar konkrēto vietu, kur ar plānošanas dokumentu paredzētas galvenās izmaiņas, tos analizējot kā iespējamās alternatīvas variantus un sniedzot skaidrojumu par konkrētās alternatīvas izvēli. Vides pārskatā pastiprināti vērsta uzmanība uz Mārupes novada aktuālo problēmu vides kvalitātes nodrošināšanā - esošo trokšņa līmeni un arī gaisa kvalitāti.

3. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, tā īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums un izvēlētā risinājuma pamatojums

3.1. Vides pārskata nodaļa, kurā definējamas ar plānošanas dokumenta ieviešanu saistītās vides problēmas (7. nodaļa), ietver būtiskāko ietekmju uzskaitījumu, kurām plānošanas procesā ir jāpievērš īpaša uzmanība, tostarp ietekmes uz dabas resursu racionālu izmantošanu, vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī ietekme uz dabas teritorijām. Stratēģiskais novērtējums ir veikts, analizējot būtiskākos risinājumus saistībā ar funkcionālo zonējumu, teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumiem un attiecīgām prognozējamām vides stāvokļa izmaiņām:

3.1.1. Plānoto ietekmju aprakstā sniegts ietekmju novērtējums, norādot pozitīvās, negatīvās, neitrālās, tiešās, netiešās un ilgtermiņa ietekmes saistībā ar plānošanas dokumentā ietvertajiem turpmākās attīstības nosacījumiem.

3.1.2. Vides pārskatā kopumā pozitīvi vērtēta Mārupes novada teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde, jo tādējādi tiek nodrošināta pašvaldības iekļaušanās valstī normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, vienlaikus TIAN, izstrādājot teritorijas izmantošanas regulējumu, tiek radīti priekšnoteikumi un ieviešanas gadījumā nodrošinājums Mārupes Stratēģijā noteikto stratēģisko mērķu sasniegšanai, prioritāšu un telpiskās attīstības perspektīvas īstenošanai.

3.1.3. Katrā no Vides pārskatā analizētajām novērtējuma jomām izsvērts attiecināmais risinājums un tā alternatīvas ietekmes uz vidi. Saistībā ar katru no risinājumiem norādīts uz pozitīvajām ietekmēm, kuru ir salīdzinoši daudz, jo TIAN iestrādāta virkne Ierosinātājas izstrādāto risinājumu. Vides pārskatā pozitīva ietekme novērtēta tādiem Teritorijas plānošanas grozījumu risinājumiem, kas paredz atteikties no dzīvojamās funkcijas izvietojuma teritorijās, kur konstatēti trokšņa līmeņa pārsniegumi, diferencētu smagās rūpniecības, pirmapstrādes uzņēmumu apbūves un vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūves objektu attīstību zonējumos *Rūpnieciskās apbūves teritorijas (R1, R2)* un *Jaukta centra apbūves teritorija (JC4, JC5)*, trokšņa robežlielumu noteikšanu telpās, ciemu robežu noteikšanu kontekstā ar ūdenssaimniecības attīstības plānošanu, teritorijas zonējumu Lidostas tuvumā un Zeltiņu ielā, kā arī prasības saistībā ar gaisa kvalitātes nodrošināšanu, vides risku mazināšanu un meliorācijas sistēmu ekspluatāciju un aizsardzību. Birojs pievienojas Izstrādātājam, ka plānotie Teritorijas plānojuma risinājumi daudzos aspektos ilgtermiņā var mazināt vides problēmas Mārupes novadā.

3.2. Vienlaikus Vides pārskatā sniegts vērtējums arī par izvēlēto risinājumu iespējamām negatīvām ietekmēm, kurām plānošanas procesā ir jāpievērš īpaša uzmanība. Kontekstā ar būtiskākiem Vides pārskatā aplūkotajiem jautājumiem izriet sekojošais:

3.2.1. Vides pārskatā apzināta ilgstošā laika periodā Mārupes novadā izveidojusies problēmsituācija saistībā ar ietekmēm no intensīvas derīgo izrakteņu (galvenokārt smilts) ieguves, kas tiek veikta apdzīvotu teritoriju tuvumā, lauksaimniecībā izmantojamā zemē (galvenokārt Mārupes novada rietumu daļā), šīs darbības definējot kā dīķu ierīkošanu, jo spēkā esošais teritorijas plānojums kā vienu no teritorijas atļautajiem izmantošanas veidiem lauksaimniecības zemē paredz *dīķsaimniecību*. Derīgo izrakteņu ieguve rada pārmaiņas vidē, kas saistītas ar paaugstinātu trokšņu līmeni un gaisa piesārņojumu, ko izraisa gan pati derīgo izrakteņu izņemšana, gan izņemtā materiāla transportēšana. Turklāt, ja derīgo izrakteņu ieguve notiek vairākās teritorijās vienlaicīgi (kā tas ir arī Mārupes novada gadījumā), ietekmes summējas. Tādēļ šādu darbību veikšanai ir saprātīgi paredzēt tam piemērotas vietas un ar plānošanas instrumentiem regulēt prasības blakus esošo teritoriju aizsardzībai (tostarp, piemēram, transportēšanai, kas Mārupes novada gadījumā tiek veikta cauri apdzīvotai vietai). Birojs secina, ka Mārupes novadā līdz šim jau ilgstoši tikusi paplašināti interpretēta jēdziena *dīķsaimniecība* būtība, neņemot vērā, ka ne katra dīķa ierīkošana atbilst šādam saimnieciskās darbības veidam. Minētais ir novedis pie tā, ka dīķu izbūve, kuru rezultātā tiek iegūti derīgie izrakteņi, tiek ilgstoši un sistēmiski izmantota kā formāls pamatojums, lai apietu no spēkā esošā teritorijas plānojuma skaidri izrietošu regulējumu, ka konkrētās teritorijas derīgo izrakteņu ieguvei nav piemērotas (tādēļ šāda darbība nav paredzēta un atļauta).

3.2.2. Līdz ar to – Birojs no vienas puses pozitīvi vērtē, ka ar Teritorijas plānojuma grozījumiem ir paredzēts grozīt pastāvošo regulējumu veidā, kas paredz atklātības principa ievērošanu³, – atklāti sniedzot sabiedrībai informāciju, ka funkcionālā zonā *Lauksaimniecības teritorija* (L1) ir atļauts un ir paredzēts atļaut derīgo izrakteņu ieguvei⁴. Birojs tāpat pozitīvi vērtē to, ka funkcionālā zona ar apakšindeksu (L1) netiek paredzēta tieši gar apdzīvoto vietu robežām, ka TIAN noteikta prasība pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas izstrādāt detālplānojumu un tajā precizēt pasākumus ietekmju mazināšanai. Tomēr no otras puses Birojs saglabā rezervētu skatījumu uz plānotajām izmaiņām, jo Teritorijas plānojuma grozījumos iekļautais risinājums, kas saglabā iespēju Mārupes novada rietumu daļā veikt derīgo izrakteņu ieguvei dzīvojamo teritoriju tuvumā (arī dīķu ierīkošanai) – nebūtu vērtējams kā optimāls teritorijas izmantošanas veids, jo īpaši ņemot vērā Mārupes novada novietojumu Pierīgā un novada attīstības virzienus. Līdz ar to pašvaldībai jāvērtē, ka potenciāli iespējama arī turpmāka vides kvalitātes pazemināšanās un turpmāku konfliktsituāciju izveidošanās ar Mārupes novada iedzīvotājiem (jo īpaši, ja derīgo izrakteņu ieguve tiks veikta intensīvi, piegādājot materiālu plānotās *Rail Baltica* infrastruktūras būvniecībai). Saprātīga un ilgtspējīga plānošana prasa, lai šādā gadījumā atļautā izmantošana būtu sazobē ar konkrētiem risinājumiem teritorijas plānošanas līmenī, jo īpaši izņemtā materiāla transportēšanai, jo jau pašlaik viena no būtiskākajām problēmām, kas saistīta ar smilts ieguvei, ir izņemtā materiāla transportēšana cauri Jaunmārupes ciemam. Neparedzot šai problēmai risinājumu, tostarp alternatīvas vai ierobežojumus, var sagaidīt pastāvošās vides problēmas tālāku eskalāciju. Lai daļēji

³ Atklātības princips – teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu (Teritorijas attīstības plānošanas likuma 3. panta 5. punkts).

⁴ Teritorijas plānojuma grozījumu TIAN 737. punkts nosaka, ka funkcionālā zonējuma *Lauksaimniecības teritorija* (L1) papildizmantošanas veids ir Derīgo izrakteņu ieguve (13004): derīgo izrakteņu ieguves karjeru ierīkošana ar mērķi izveidot mākslīgu ūdensobjektu (dīķi).

risinātu esošās vides problēmas (trokšņa līmenis, vibrācijas, gaisa piesārņojums, slodze uz ceļiem C-2 un C-22), Vides pārskatā sniegtas rekomendācijas pašvaldībai sadarboties ar derīgo izrakteņu (smilts) ieguves un dīķu izveides attīstītājiem, lai vienotos par esošo negatīvo ietekmju mazināšanas pasākumiem - ceļu uzturēšana, to kvalitātes uzlabošana (atputeķlošana vai asfaltēšana), transportēšanas laika grafika noteikšanu, ar vides trokšņa un gaisa piesārņojuma veidošanos saistītu darbību ieguves vietās ierobežošanu un citiem pasākumiem. Birojs pievienojas Izstrādātājas rekomendācijai un iesaka pašvaldībai tās izmantot, precizējot un pilnveidojot TIAN, tostarp izmantot Vides pārskata izstrādes ietvaros iegūto aktuālo informāciju par esošo situāciju Mārupes novada derīgo izrakteņu vietās un tajās konstatētajām vides problēmām, lai mazinātu esošās ietekmes gan piesārņojuma, gan ainavas aspektā. Tāpat pozitīvi vērtējams, ka pašvaldība paredzējusi perspektīvo trasi autoceļam, kas savieno pašvaldības autoceļu C-2 ar autoceļu A5, tādējādi mazinot ietekmes no derīgo izrakteņu transportēšanas caur blīvas apdzīvotām apbūves teritorijām. Tomēr šādam risinājumam, lai tas novērstu konkrēto vides problēmu, jābūt īstenotam, ne tikai apsvērtam.

3.2.3. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes laikā uzmanība ir pievērsta rekreācijas teritoriju plānošanai. Vides pārskatā sniegta informācija, ka Mārupes novada pašvaldība 2016. gadā ir sagatavojusi Mārupes novada labiekārtošanas attīstības plāna projektu, kurā plānoti risinājumi attiecībā uz zaļo koridoru izveidi Mārupes novadā, tajā skaitā mežos (piemēram, Medema purva teritorijā). Attiecībā uz zaļo koridoru izveidi Vides pārskatā sniegtas vairākas rekomendācijas, piemēram, ieviešot Teritorijas plānojuma grozījumos ietvertos risinājumus, ir svarīgi nodrošināt plānoto apstādījumu teritoriju savstarpēju savienošānu dažādos īpašumos, lai dabas teritorijas veidotu vienotu struktūru teritorijā. Vienlaikus Vides pārskatā norādīts, ka Teritorijas plānojuma grozījumos zaļais tīklojums integrēts tikai daļēji:

3.2.3.1. Izvērtējot piedāvātos risinājumus izstrādātā Bierīņu purva teritorijā, secināms, ka plānošanas procesā Bierīņu purvā paredzētās dabas un apstādījumu teritorijas ir ievērojami samazinātas, tostarp netiek plānotas dabas un apstādījumu teritoriju (DA1) joslas gar ielu teritorijas centrā, un faktiski gandrīz visa Bierīņu purva teritorija perspektīvā plānota kā intensīva publiskas apbūves teritorija, tādējādi samazinot tās teritorijas Mārupes novadā, kas būtu piemērotas tūrismam un iedzīvotāju rekreācijas vajadzībām. Uz šo plānojuma aspektu, sniedzot atsauksmi par izstrādātajiem Teritorijas plānojuma grozījumiem, norādījusi arī Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde (turpmāk – VVD Lielrīgas RVP), rekomendējot Bierīņu purva teritoriju saglabāt kā dabas teritoriju. Biroja ieskatā tas, ka pašvaldība plāno paplašināt dabas un apstādījuma zonas blīvi apdzīvotā teritorijā, tādējādi līdzsvarojot novada saimniecisko attīstību, nodrošinot vides kvalitātes saglabāšanu un palielinot rekreācijas iespējas ciema iedzīvotājiem, ir vērtējams pozitīvi, tomēr pašvaldība nevar ignorēt konkrētās teritorijas īpašumtiesības un īpašnieku priekšlikumus teritorijas izmantošanai, turklāt jau esošajā teritorijas plānojumā Bierīņu purvā noteiktais zonējums *Jaukta centra apbūve* (JC) paredz teritorijas apbūvi;

3.2.3.2. Ņemot vērā perspektīvo Bierīņu purva teritorijas attīstību, Vides pārskatā pamatoti vērsta uzmanība uz nepieciešamību TIAN limitēt kūdras ieguves laiku konkrētajā teritorijā līdz 10 gadiem, jo, attīstītībai dažādos zemes īpašumos nevienlaicīgi, iespējams, ka kūdras ieguve (kura atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem var ilgt līdz 25 gadiem) var radīt negatīvu ietekmi (troksnis, gaisa piesārņojums ar daļiņām ieguves un transportēšanas laikā) zemes vienībās, kurās attīstība ir notikusi ātrāk. Izstrādātāja norādījusi, ka šāda prasība TIAN nav ietverta, bet

pašvaldībai tiek rekomendēts, sniedzot viedokli par zemes dzīļu licences noteikumiem, izteikt viedokli par kūdras ieguves laika samazināšanu.

- 3.2.4. Arī saistībā ar plānotajiem risinājumiem citās Mārupes novada dabas teritorijās Vides pārskatā analizēts, ka atsevišķos aspektos Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijas izstrādes procesā piedāvātās alternatīvas atstāj nelabvēlīgāku ietekmi uz dabas teritorijām, salīdzinot tās ar 1. redakcijā iekļautajiem risinājumiem, tomēr kopumā nav vērtējamas kā būtiski negatīvas:
- 3.2.4.1. Saistībā ar Cenas tīreļa teritorijas izmantošanu norādīts, ka plānošanas dokumenta 2. redakcijā netiek plānots zonējums *Dabas un apstādījumu teritorija* (DA1), kas bija ietverta plānošanas dokumenta 1. redakcijā. Novērtēts, ka zonējuma *Dabas un apstādījumu teritorija* (DA1) izslēgšana no plānojuma grozījumos iekļautajiem risinājumiem vērtējama kā negatīva ietekme uz labiekārtotu dabas teritoriju attīstību iedzīvotāju rekreācijas vajadzībām, taču vienlaikus norādīts, ka negatīvā ietekme ir vērtējama kā nebūtiska, jo, saglabājot meža teritoriju, labiekārtojumu tajā ir iespējams plānot arī nākamajā plānošanas periodā;
- 3.2.4.2. Plānojuma risinājumi Medema purva teritorijā nosaka, ka Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijā sadarbībā ar mežu apsaimniekotāju SIA “*Rīgas meži*” ir precizēts plānoto Dabas un apstādījumu teritoriju (DA1) izvietojums, tās plānojot robežjoslā ar dzīvojamo apbūvi. Lai arī zonējuma *Dabas un apstādījumu teritorija* (DA1) teritoriju plānošana blakus dzīvojamās apbūves teritorijām kopumā ir vērtējama pozitīvi, tomēr Vides pārskatā norādīts, ka izvēlētais risinājums, salīdzinot ar Teritorijas plānojuma grozījumu 1. redakcijā izskatītajiem risinājumiem, paredz veidot mazākas dabas un apstādījumu platības (116 ha) nekā tas bija plānots 1. redakcijā (154 ha);
- 3.2.4.3. Neviennozīmīgi tiek vērtēts arī plānošanas risinājums golfa kluba “*Viesturi*” teritorijā un tam blakus esošajā teritorijā ūdensteces *Dzilnupe* krastā. Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijā daļa esošā zonējuma *Mežaparku apbūves teritorija* (DzS2) un *Dabas un apstādījumu teritorijas – Publiska labiekārtota ārtelpa* 44 ha platībā plānota kā *Publiskās apbūves teritorija* (P1), savukārt daļa zonējuma *Meža teritorija* (M1) Dzilnupes krastos (46 ha platībā) – plānotas kā *Dabas un apstādījumu teritorijas* (DA1). Apbūves intensitātes paaugstināšana, plānojot publiskās apbūves teritorijas mežaparku apbūves teritorijas un dabas un apstādījumu teritorijas teritoriju vietā, to ieviešanas gadījumā radīs negatīvu ietekmi uz dabas teritorijām. Taču vienlaikus, ņemot vērā golfa laukuma pašreizējo izmantošanu rekreācijas vajadzībām, tā augsto apmeklētību, kā arī nepieciešamību novadā pēc labiekārtotām rekreācijas teritorijām, ir pamatoti labiekārtotu publiskās apbūves teritoriju dabā veidot jau vietā, kur koncentrējas rekreācijas resursi un apmeklētāji. Pozitīva ietekme uz labiekārtotu dabas un apstādījumu teritoriju attīstību, ir sagaidāma attīstot teritorijas Dzilnupes krastos.
- 3.3. Kopumā Birojs secina, ka plānošanas dokumenta grozījumu izstrādes stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma laikā ir noteiktas un izvērtētas teritorijas izmantošanas maiņas rezultātā paredzamās galvenās iespējamās ietekmes, ņemot vērā esošo vides stāvokli. Vides pārskatā vairākkārt atzīmēts, ka plānošanas dokumenta grozījumos iekļautie risinājumi un izskatītās alternatīvas attiecībā uz vides kvalitātes nodrošināšanu un dabas teritoriju izmantošanu, izsvērti konsultējoties ar iesaistītajām interešu grupām nolūkā maksimāli nodrošināt dažādo interešu līdzsastāvēšanu. Tādējādi Teritorijas plānojuma grozījumi ietver dažādus risinājumus attiecībā uz dabas teritoriju turpmāku izmantošanu, kam paredzama gan pozitīva, gan negatīva ietekme salīdzinājumā ar spēkā esošo situāciju un līdzšinējo teritorijas plānojumu.

4. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai

- 4.1. Lai novērstu un mazinātu ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto ietekmi uz vidi, Izstrādātājas vērtējumā ir nepieciešams nodrošināt plānošanas procesā izstrādāto rekomendāciju un nosacījumu ievērošanu Teritorijas plānojuma grozījumu ieviešanas procesā.
- 4.2. Teritorijas plānojuma grozījumu iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai Vides pārskatā tiek ieteikti šādi pasākumi: 1) plānoto darbību ietekmes uz vidi novērtējuma pasākumi, 2) teritorijas turpmākas plānošanas pasākumi, kā arī 3) citi pasākumi (sadarbība un vienošanās ar derīgo izrakteņu (smilts) ieguves un dīķu izveides attīstītājiem, sadarbība ar Dabas aizsardzības pārvaldi, SIA "Rīgas meži" un citām interešu grupām).
- 4.3. Biroja vērtējumā Izstrādātāja sniegusi pamatotus ieteikumus vides kvalitātes uzlabošanai, no kuriem lielākā daļa iestrādāta TIAN. Daļa ieteikumu ir rekomendējoši un galvenokārt saistīti ar esošo vides problēmjaudājumu risināšanu un perspektīvo teritorijas plānošanu nākamajos plānošanas periodos.
- 4.4. Teritorijas plānojuma grozījumu ietvaros paplašinātas Mārupes, Jaunmārupes un Skultes ciemu robežas, ņemot vērā iespēju ciemu teritorijās esošos īpašumus nodrošināt ar sadzīves kanalizācijas un ūdensapgādes tīkliem. Saskaņā ar Vides pārskatā iekļauto informāciju līdz 2020. gadam pašvaldība plāno paplašināt sadzīves kanalizācijas centralizēto tīklus sistēmas pieejamību Mārupē teritorijā pie Lidostas, Mārupes ciema austrumu daļā, gar Spītnieku ceļu, un nelielā teritorijā arī ciemā *Vētras*, līdz 2022. gadam – turpināt paplašināt Mārupē, Tīrainē un Vētrās.
- 4.5. TIAN iestrādātas prasības ietekmes uz vidi mazināšanai un ierobežošanai arī gaisa kvalitātes un trokšņa aizsardzības jomā, tostarp nosakot:
 - 4.5.1. Pirms jauna trokšņu avota objekta būvniecības vai pārbūvējot esošu objektu, pašvaldība vai tās iestāde var noteikt prasību veikt esošo un prognozēto trokšņu līmeņu modelēšanu, iekļaujot trokšņu mērījumus un nosakot esošās un prognozētās trokšņa līmeņu pārsniegumu vietas, teritorijas, ēkas un ietekmēto cilvēku skaitu. Atbilstoši modelēšanas rezultātiem būvniecības ieceres dokumentācijā paredz trokšņu slāpēšanas pasākumus;
 - 4.5.2. Lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto trokšņa robežlielumu ievērošanu telpās, jaunu ēku būvniecības un esošu ēku pārbūves gadījumā būvniecības ieceres dokumentācijā iekļauj prettrokšņa pasākumu risinājumus;
 - 4.5.3. Ēku fasāžu apdarei izmanto skaņu izolējošus apdares materiālus un pakešu logus ar papildus skaņu slāpējošu efektu. Nepieciešamības gadījumos veic individuālus papildus pasākumus aizsardzībai pret troksni konkrētā dzīvoklī vai telpā atkarībā no tās paredzētās izmantošanas;
 - 4.5.4. Zemes vienībā, kurā atrodas trokšņa vai gaisa piesārņojuma avots, veic pasākumus, lai apkārtējās teritorijas pasargātu no trokšņa un gaisa piesārņojuma, vienlaikus izvērtējot esošo trokšņa fona līmeni;
 - 4.5.5. Jaunu ražošanas uzņēmumu būvniecība un esošu ražošanas uzņēmumu pārbūve ir atļauta, ja darbības radītais trokšņa un gaisa līmenis ārpus uzņēmuma teritorijas nepārsniedz trokšņa robežlielumus un gaisa kvalitātes normatīvus, un blakus esošajās teritorijās, kurās esošais fona trokšņa un gaisa piesārņojuma līmenis pārsniedz trokšņa un gaisa piesārņojuma robežlielumus, esošais trokšņa un gaisa piesārņojuma līmenis netiek paaugstināts.

- 4.6. Darījumu teritorijas ar iespēju attīstīt vieglās ražošanas uzņēmumus lielākoties ir paredzētas gar lielākajām ielām un ceļiem, koncentrējoties Lidostas apkārtnē un Mārupes ciema ziemeļu un rietumu daļā.
- 4.7. Rūpnieciskās apbūves teritorijas ir paredzētas Lidostai piegulošajā teritorijā un Lidostas trokšņu piesārņojuma zonā. Rūpnieciskās apbūves teritorijas, kur atļauta smago rūpniecisko objektu apbūve, paredzēta pie autoceļa A5.
- 4.8. Ciemu teritorijas dažās vietās, kuras tiek izmantotas lauksaimniecības vajadzībām, plānotas kā *Lauksaimniecības teritorijas (L2)*, tādējādi ciemos saglabājot brīvas neapbūvētas teritorijas un raksturīgo ainavu.
- 4.9. Salīdzinot ar spēkā esošo teritorijas plānojumu, Teritorijas plānojuma grozījumi precizē vispārējās prasības ūdenstilpju (dīķu) izveidei, TIAN 185. punktā nosakot, ka vispārējais nosacījums, kas pieļauj dīķu izveidi visās teritorijās, ir apjoma ziņā aprobežots (tās platībai jābūt mazākai par 1000 m²). Vienlaikus Birojs secina, ka TIAN 187. punkts šī ierobežojuma efektivitāti mazina, jo faktiski jebkādas platības dīķi visās funkcionālajās zonās pieļauj, ja dīķa ierīkošanai tiek izstrādāta būvniecības ieceres dokumentācija un dīķa risinājums tiek saskaņots būvvaldē (apakšzonās DzS1, DzS2 un DzS3, DzM, DzD papildus noteikts, ka nepieciešama būvniecības ieceres sabiedriskā apspriešana). Turpretim TIAN 189. punkts pašreizējā Teritorijas plānojuma grozījumu redakcijā noteic, ka ūdenstilpes izveides gaitā derīgos izrakteņus var iegūt tikai teritorijās (funkcionālajās zonās), kur tā ir noteikta kā atļautā izmantošana. Pirmkārt, šāds TIAN 189. punkta regulējums nonāk pretrunā gan TIAN 185. punktā, gan TIAN 187. punktā noteiktajam, jo neņem vērā, ka derīgo izrakteņu ieguve ir to atdalīšana no dabiskās vides (likuma “*Par zemes dzīlēm*” 1. panta 6. punkts). Tādēļ – arī tad, ja derīgie izrakteņi tiek atdalīti no dabiskās vides, lai ierīkotu ūdenskrātuvi – tiek veikta derīgo izrakteņu ieguve, turklāt to nemaina nedz nodoms (darbība veikšanas norādītais mērķis), nedz tas, vai derīgos izrakteņus paredzēts realizēt/izmantot sava īpašuma robežās. Tā rezultātā TIAN 187. punkts pēc būtības visās teritorijās (izņemot īpaši tam paredzētās funkcionālās zonas) aizliedz arī ūdenskrātuves ierīkošanu, jo bez derīgo izrakteņu ieguves tā kopumā nav iespējama. Otrkārt, Birojs uzskata, ka ar TIAN 3.3.9. nodaļas normām faktiski tiktu turpinātas līdzšinējās plānošanas kļūdas, jo tās radīs situāciju, ka slēptā veidā derīgo izrakteņu ieguvi neierobežotā platībā pašvaldība būs atkārtoti atļāvusi visās novada funkcionālajās zonās (piemēram, ja dīķus paredzēts veidot kā meliorācijas risinājumu ar meliorācijas projektu, kā sporta būvi aktīvai atpūtai saskaņā ar būvprojektu., kā ainavu dīķi vai zivju dīķi u.tml.). Ņemot vērā minēto un saprotot pašvaldības nodomu noregulēt jautājumus, kas saistīti ar ūdenstilpju ierīkošanu, Birojs uzskata, ka piemērotākais un nepieciešamais risinājums ir ierobežot visās teritorijās atļautās ūdenstilpnes lielumu (arī papildus paredzēto saskaņojumu gadījumā), tādējādi atzīstot, ka pie noteiktas platības to ierīkošanas ietekme ir būtiska un tāpēc pieļaujama konkrētās tam paredzētās funkcionālajās zonās. Minētais neliegs atsevišķos gadījumos (ja tādi tiešām praksē tiks konstatēti) mainīt kādai teritorijai šos nosacījumus ar lokālplānojuma izstrādi (ja maiņai būs atbilstīgs pamatojums), vienlaikus tas neradīs situāciju, ka slēptā veidā derīgo izrakteņu ieguve ir atļauta jebkur un nepadarīs notikušo plānošanas procesu (teritoriju noteikšanu, kur derīgo izrakteņu ieguve atļautais izmantošanas veids) par bezjēdzīgu.
- 4.10. Teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes laikā uzmanība ir pievērsta rekreācijas teritoriju plānošanai. Rekreācijai paredzētas teritorijas Medema purvā, Jaunmārupes ciema dienvidu daļā, neskartas mežu teritorijas plānotas arī Skultes ciema apkārtnē un Mārupes novada ziemeļu daļā.
- 4.11. Lai veicinātu dabas teritorijas “*Cenas tīrelis*” izmantošanu rekreācijas nolūkiem, Teritorijas plānojuma grozījumi paredz gājēju ceļa izveidi, kas savienotu pašvaldības autoceļu C - 2 ar dabas teritoriju “*Cenas tīrelis*”. Vides pārskatā sniegts ieteikums

Teritorijas plānojuma grozījumu darbības laikā Mārupes novada pašvaldībai sadarboties ar Dabas aizsardzības pārvaldi un SIA “Rīgas meži” un iesaistīties dabas lieguma “*Cenas tūrelis*” dabas aizsardzības plānā atjaunošanas procesā, tā ietvaros risinot jautājumus par dabas lieguma statusam atbilstošas tūrisma infrastruktūras izveidi Mārupes novada teritorijā. Tā kā dabas liegums “*Cenas tūrelis*” robežojas ar lauksaimniecības zemēm, kurās nākotnē attīstīties arī rekreācijas nolūkiem izmantojamās dīķsaimniecības/mākslīgie ūdensobjekti, tad ir lietderīgi kompleksu tūrisma pasākumu izstrādē un ieviešanā iesaistīt arī dīķsaimniecību attīstītājus.

- 4.12. Iespējamās ietekmes uz vidi mazināšanai Vides pārskatā attiecībā uz novadā iespējami plānotajām darbībām (infrastrukturā objektu un rūpniecisko objektu izveidi u.c.) atzīmēts, ka pirms to uzsākšanas ir jāizvērtē, vai plānotās darbības neatbilst objektiem, kuriem atbilstoši Novērtējuma likuma 1. pielikumā noteiktajam ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra vai Natura 2000 novērtējuma procedūra, vai gadījumā, ja plānotās darbības pārsniedz Novērtējuma likuma 2. pielikumā noteiktos robežlielumus, attiecināms ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Tāpat tiek atzīmēts, ka darbības, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi, VVD Lielrīgas RVP nosaka vides aizsardzības prasības, kuras jāņem vērā būvprojektu izstrādē un skaņošanā.
- 4.13. Birojs, izskatot Izstrādātājas sniegtos vides ietekmju mazināšanas risinājumus, konstatē, ka Vides pārskatā ir iestrādāti konkrēti risinājumi novada teritorijas plānošanai un tā īstenošanas ietekmes mazināšanai, kas jau daļēji norādīti arī Vides pārskata 7. nodaļā, kurā tiek apskatītas arī Teritorijas plānojuma grozījumu alternatīvas. Tajā pat laikā secināms, ka atsevišķi no Vides pārskatā analizētajiem ietekmi mazinošajiem risinājumiem nav atbilstoši Teritorijas plānojuma grozījumu 2. redakcijai. Proti, Vides pārskata 62. lpp. Izstrādātāja sniegusi vērtējumu attiecībā uz prasībām aizsardzībai pret gaisa un trokšņa piesārņojumu, tomēr, izvērtējot plānošanas dokumentu un tā redakcijas, secināms, ka konkrētās prasības attiecināmas uz Teritorijas plānošanas grozījumu 1. redakciju, bet 2. redakcijā tās iekļautas tikai daļēji. Tā kā Vides pārskats jāsniedz vērtējums par aktuālo Teritorijas plānošanas dokumenta redakciju, tad Biroja ieskatā vērtējumu par konkrētajiem risinājumiem nepieciešams aktualizēt, Vides pārskatā veicot attiecīgus labojumus.

5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta nosacījumiem kompensēšanas pasākumi ir jānosaka, ja plānošanas dokuments ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un ir pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumu īstenošana nav saistīta ar ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijām (*NATURA 2000*), tādēļ kompensēšanas pasākumi nav jānosaka.

6. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes izvērtējums

Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumiem nav sagaidāma pārrobežu ietekme, jo tā risinājumi nav saistīti ar pārrobežu ietekmi (ietekmi uz kaimiņvalstīm).

7. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Vides pārskata sadaļā Vides monitorings un paredzētie pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai (11. nodaļa) ietverta informācija par vides monitoringa indikatoriem un iespējamiem informācijas avotiem. Vides pārskatā plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai ir atzīmētas 3 indikatoru grupas: 1) Vides kvalitātes izmaiņas dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās blakus derīgo izrakteņu ieguves vietām dīķsaimniecību ierīkošanai un iegūto derīgo izrakteņu transportēšanas maršrutu tuvumā: trokšņa

līmeņa izmaiņas, gaisa kvalitātes izmaiņas (PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂, NO_x), 2) Vides kvalitātes izmaiņas jaunu ražošanas objektu attīstības vai esošo paplašināšanās gadījumā: monitoringa parametri saskaņā ar operatoriem noteikto (atļaujās vai apliecinājumos) monitoringu, nepieciešamības gadījumā informāciju papildinot ar trokšņa līmeņa, gaisa kvalitātes, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes raksturojošo rādītāju, augsni vai grunti piesārņojošo vielu vai smaku monitoringa datiem, 3) Vides kvalitātes izmaiņas piesārņotajās un potenciāli piesārņotajās vietās: parametri nosakāmi atbilstoši šajās vietās konstatētā vides piesārņojuma rādītājiem: naftas produkti, ražošanas atkritumu daudzums, biogēnās vielas un citi (precīzi nosakāmi veicot piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu izpēti).

Biroja ieskatā izvēlētie indikatori var sniegt atbilstošu informāciju par novadā iespējamām vides stāvokļa izmaiņām plānošanas dokumenta realizācijas laikā.

Birojs aicina monitoringu veikt un datus uzkrāt veidā, kas sniedz iespēju ilgtermiņā iespējami efektīvi sekot līdzi vides stāvokļa izmaiņām un izmantot uzkrātos datus lēmumu pieņemšanā, tostarp tādu lēmumu pieņemšanā, kas attiecas uz novērtējumu par veikto ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumu pietiekamību.

II Vides pārskata sabiedriskā apspriešana

Plānošanas dokumenta un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros sabiedrībai (iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām u.c.) ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā. Teritorijas plānojuma grozījumu un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana notika no 2018. gada 18. jūlija līdz 2018. gada 31. augustam. Paziņojums par publiskās apspriešanas termiņiem un iespējām piedalīties apspriešanā, uzsākot publisko apspriešanu, ievietots laikrakstā “*Mārupes Vēstis*” (2018. gada 6. jūlija numurā), Vides pārraudzības valsts biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv, Mārupes novada tīmekļa vietnē www.marupe.lv. SIA “*Grupa93*” tīmekļa vietnē www.grupa93.lv.

Vides pārskatā aprakstīta Teritorijas plānojuma grozījumu un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaita. Institūciju atzinumu un sabiedrības priekšlikumu apkopojums skatāms Vides pārskata 2. pielikumā *Pārskats par saņemtajiem priekšlikumiem, to izvērtējumu, komentāriem un informācija par to ņemšanu vērā vai noraidīšanu*.

Vides pārskata sagatavošanas laikā notikušas konsultācijas ar VVD Lielrīgas RVP, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju. Konsultācijas ar kompetentajām institūcijām tikušas uzsāktas laicīgi, institūcijām un sabiedrībai tikusi dota iespēja pilnā mērā izteikt savu viedokli par plānošanas dokumentu un Vides pārskatu.

Saistībā ar Vides pārskatu komentāri un priekšlikumi no sabiedrības sabiedriskās apspriešanas laikā saņemti no VVD Lielrīgas RVP, Dabas aizsardzības pārvaldes un Veselības inspekcijas. Birojs secina, ka Vides pārskatā sabiedriskās apspriešanas laikā sniegtie ieteikumi un konsultāciju rezultāti kopumā ir ņemti vērā, pilnveidojot plānošanas dokumentu.

Izvērtētā dokumentācija:

Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumi un to Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” V¹ nodaļa;
2. Likuma “*Par piesārņojumu*” II, IV, V daļa;
3. Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pants;
4. Aizsargjoslu likums;

5. Ministru kabineta 2013. gada 30. maija noteikumu Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;
6. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” III, IV, V, VI, VII, VIII daļa;
7. Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumi Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*”;
8. Ministru kabineta 2014. gada 24. janvāra noteikumi Nr. 16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*”;
9. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.

Biroja viedoklis:

Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumiem Vides pārskats atsevišķos aspektos ir precizējams/ papildināms, ievērtējot un ņemot vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus.

Pilnveidojot un īstenojot Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumus, ņemami vērā Vides pārskatā izteiktie priekšlikumi.

Atbilstoši Novērtējuma likuma 23. pieci *prim* panta sestās un septītās daļas prasībām Birojs konstatē:

- 1. Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumu Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tomēr atbilstoši šajā atzinumā norādītajam tajā veicami papildinājumi, atbilstīgi papildinot arī pašu plānošanas dokumentu, jo īpaši (bet ne tikai) ņemot vērā šī Biroja atzinuma 3.2.1., 3.2.2. un 4.9. punktā noteikto).**
- 2. Lai konstatētu Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026. gadam grozījumu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Mārupes novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, divas reizes plānošanas periodā (2024. un 2031. gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Birojā. Minētais neaizstāj iepriekšējā plānošanas periodā noteikto, ka 2019. gadā Birojā iesniedzams monitoringa ziņojums par Mārupes novada teritorijas plānojuma 2014.–2026. gadam īstenošanu.**

Mārupes novada pašvaldībai jāsagatavo informatīvais ziņojums par plānošanas dokumentu un paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu atbilstoši Noteikumos Nr. 157 VIII nodaļā noteiktajam.

Direktora p.i.
Direktora vietniece,
Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja

(paraksts*)

I.Kramzaka

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu